

Válságban a sertéságazat

A sertéstartók sok mindent átvészeltek az utóbbi években: hozzáadódtek a felvásárlási árak hektikus változásaihoz, az embargók és járványok okozta piacvesztéshez, a környezetvédelmi és állategészségügyi elvárások folyamatos szigorodásához. De ami most történik, az már sokukat padlóra küldheti. A sertéstartóknak jelenleg több olyan, egyenként is súlyos problémát okozó tényezővel kellene egyszerre megküzdeniük, és ez rendkívül negatív folyamatokat indíthat el az ágazatban. A helyzetről és a kilátásokról egyeztető megbeszélést tartott a MOSZ sertésitenyésztői tagozata, amelyen az Agrárminisztérium és a Nébih is magas szinten képviseltette magát. A megbeszélésről Oláh Endre, a MOSZ főtanácsosa tájékoztatta lapunkat.

Az ágazat kritikus helyzetét a rendkívül alacsony felvásárlási árak és a rendkívül magas inputanyagköltségek együttese okozza. Miközben a takarmányok ára rekordszintre emelkedett, jelentősen megdrágult a gázolaj, a gáz, a villamos energia és a takarmánykiegészítők ára is. Folyamatosan emelkednek a munkabérek és a költségeik, és a minimálbér és a garantált bérminimum emelése újabb bérnyomást fog okozni, mondta a főtanácsos.

A sertéstartók kiadásai drasztikusan nőnek, bevételeik viszont folyamatosan csökkennek. A felvásárlási ár október végére 350 forint körüli szintre zuhant élősúly-kilogrammonként. Két évvel ezelőtt, 2019-ben 445 Ft/élősúly-kilogramm volt a sertések éves felvásárlási átlagára – 43 ezer Ft/tonnás átlagos kukoricaár mellett. Tavaly 50 ezer Ft/tonnás átlagos kukoricaár mellett még mindig 438 forint volt. A 2021 első háromnegyedében kialakult 74 ezer forintos kukorica-átlagához viszont alig 392 forintos sertésfelvásárlási átlagár társult. Ezekből az adatokból kiolvasható, hogy tavalyhoz képest csaknem 50 százalékkal emelkedett a kukorica ára, és eközben több mint 10 százalékkal csökkent a sertés felvásárlási ára. A jelenlegi árak mellett most az összes sertéstartó veszteséget termel. Nem létezik olyan hatékonyságjavító intézkedés, ami ezt a kiesést képes volna kompenzálni, fogalmazott Oláh Endre.

A legégetőbb kérdés az, hogy mikor történik végre érdemi változás a piaci helyzetben. Csakhogy erre senkinek nincs egzakt válasza. Így a MOSZ sertésitenyésztői tagjai arra a következtetésre jutottak, hogy határozatlan időre túlélésre kell berendezkedniük. Uniós segítséget nem

várhatunk, erről az Agrárminisztérium helyettes államtitkára tájékoztatta őket az ülésen. Az Európai Bizottság – annak ellenére, hogy volna rá lehetősége – egyelőre nem tervez válságkezelő intézkedéseket.

Az Agrárminisztérium eddigi intézkedései, az állatjóléti támogatás összegének az emelése, a kifizetések előrehozása, az új hitelkonstrukció bevezetése ugyancsak nem elégségesek – ráadásul még semmi nem jutott el belőlük a termelőkhez.

Az AM újabb intézkedéseket tervez, csak hogy még hátravan, hogy érdemi forrásokat rendeljenek hozzájuk, hogy valóban érzékelhető legyen a hatásuk.

HOGYAN TOVÁBB?

Mit lehet tenni ebben a helyzetben? Vannak, akiknek nem lesz más választásuk, mint hogy felhagyjanak termeléssel. Minél tovább tart ez a piaci helyzet, és minél később érkezik érdemi segítség, annál több sertéstartó kerülhet ebbe a helyzetbe. Van, aki már most a rövid távú túlélésért küzd, és áthidaló megoldásokkal próbálja átvészelni ezt az időszakot, de van, aki próbál előre menekülni.

Az ülésen megjelent sertéstartók számos javaslatot megfogalmaztak, részben a rövid távú túlélés érdekében, részben működési feltételeik hosszabb távú javítására. Javaslatot tettek a *hitelmoratórium meghosszabbítására*, valamint egyértelmű elvárásként megfogalmazták, hogy az újonnan bevezetendő *támogatott hitelhez kapcsolódó kedvezmények ne „de minimis” minősüljenek támogatásnak*, és hogy ezáltal mindenki számára elérhetőek legyenek, jelentette ki a főtanácsos.

Hosszú ideje megoldatlan probléma az

ágazatban a termékpályán jellemző aránytalan jövedelemelosztódás. A fogyasztói árak alakulása messze nem követi a termelői árak csökkenését. A kereskedelmi szektor árrésére gyakorlatilag nincs hatással a termelői árak alakulása, mi több, az elmúlt években jelentősen nőtt a kereskedelmi szektor részesedése a fogyasztói árból. *A tisztességtelen forgalmazói magatartásról szóló törvényt felül kell vizsgálni*, csökkenti kell a termelők kiszolgáltatottságát.

A MOSZ már kidolgozott egy javaslatcsomagot, amit megküldött az AM-nek. Ez persze nem oldja meg a jelenlegi helyzetet, de megteremtheti az alapját az ágazat kiegyensúlyozottabb jövőbeli működésének, szögezte le Oláh Endre.

A mostani piaci helyzetnél semmi sem mutatja jobban, hogy milyen nagy szükség volna egy, a jövedelemvesztéseket legalább részben kompenzáló mechanizmusra. Magyarországon ezt a célt szolgálná a *Krizisbiztosítási Rendszer*, azonban mindössze 22 sertéstartó csatlakozott hozzá. Annak ellenére, hogy a cél jó, a feltételeken – ahogy a résztvevők száma is mutatja – *sürgősen változtatni kell*.

Négy megyében még tart a PRRS-mentesítés, és még mindig sok leürített telepet fel kell tölteni. Ebben a helyzetben *nagyobb döntési szabadságot kellene adni* az érintett sertéstartóknak a betelepítés határidejének meghatározásában, mondta a főtanácsos.

Hosszú évek óta görgeti maga előtt az ágazat a *húsminősítés problémáját* is. Még mindig nincs egy transzparens, valós idejű hozzáférést biztosító rendszer, ami lehetővé tenné a termelők számára a minősítés nyomán követését, és ami kizárná az esetleges visszaéléseket.

Ugyanilyen, a hazai sertéshúspiacot – és azon keresztül a termelők lehetőségeit – befolyásoló tényező az importból érkező fagyasztott hús fogyaszthatósági idejének a kérdése, tette hozzá a főtanácsos.

FEJLESZTÉSI DILEMMÁK

A 2019-es és a 2020-as évek eredményei alapján számos sertéstartó pályázott állattartó telepének a fejlesztésére. Többségük mégis inkább kívár az elnyert pályázatok végrehajtásával, sokan egyenesen a támogatói okirat visszaadását fontolgatják. Azok, akik az előremenekülés útját választják és belefognak a fejlesztésbe, azzal szembesültek, hogy az eredetileg tervezett – és a támogatott – költségekhez képest akár 50 százalékkal is megdrágult a beruházás. A hatékonyabb, jobb technológiával és genetikával üzemelő telepeknek lényegesen jobb esélye van a túlélésre, így azok számára, akik hosszú távon sertéstartással kívánnak foglalkozni (annak ellenére, hogy most a túlélésért küzdenek), gazdasági kényszert jelent a fejlesztések végrehajtása. *Meg kell teremteni az építéshez kapcsolódó többletköltségek elszámolásának a lehetőségét.* A MOSZ javaslatot tett

rá, hogy a támogatói okiratban szereplő, ÉNGY-alapú építési költségek megemeltetők legyenek a kifizetési kérelem benyújtásakor aktuális ÉNGY-ben szereplő költségek szintjére. Az Agrárminisztérium támogatja felvetésünket, de csak a társ-tárcákkal folytatott egyeztetés után születhet döntés a kérdésben, fogalmazott Oláh Endre.

A Közös Agrárpolitika első pillére mostohán bánik a sertéságazattal, ezért az új VP-ben kell találni olyan lehetőségeket, amikből az ágazat is profitálhat. Az állattartó telepek fejlesztése mellett szükség van a trágyakezelés, -feldolgozás és -felhasználás (beleértve a biogáz-előállítás) támogatására. Emellett meg kell teremteni a termelői feldolgozás érdekeltségi rendszerét, vagyis *a termelői tulajdonú feldolgozó kapacitások létrehozásának a támogatását* prioritásként kell kezelni az új VP kialakítása során. Az élelmiszeripari fejlesztésre szánt támogatásokat olyan cégekhez kell irányítani, amelyek vállalják, hogy döntően magyar alapanyagot dolgoznak fel.

Aki fejleszt, az hatékonyságot javít és optimalizál, vagyis a támogatások feltételül szabott *munkaerő-szintentartási*

kötelezettség egyáltalán nem támogatja az elérni kívánt célt. A MOSZ sertéstagozatának több tagja kizárólag a létszámtartási kötelezettség miatt nem pályázott állattartó telep fejlesztésére. Érdemes volna azt is mérlegelni a döntéshozóknak, hogy aki emiatt nem pályázik és ezért marad le a piaci versenyben, az a még meglévő dolgozóinak a jövőjét teszi kockára, hangsúlyozta a főtanácsos.

ÚJABB KIHÍVÁSOK

A nemzetközi piaci tendenciák azt vetítik előre, hogy csak a leghatékonyabb, a termelésüket modernizáló gazdaságok tudnak talpon maradni. A következő támogatási időszak megtervezésében ezt szem előtt kell tartani, ehhez kell eszközöket biztosítani a termelőknek. Az elmúlt időszakban az ellátási láncok sérülékenysége rámutatott, hogy az élelmiszerellátás biztonsága a jövő egyik kulcskérdése. Éppen ezért a hazai sertéstartás megőrzése és fejlesztése alapvető érdekünk. Az Agrárminisztériumnak azonnal lépnie kell, ha nem akarja, hogy tömeges bedőlés rázza meg az ágazatot, mondta végezetül Oláh Endre.

H. Gy.

Portfolio

AGRÁRSZEKTOR KONFERENCIA 2021

december 9-10.

OFFLINE (Hotel Azúr Wellness, Siófok) + ONLINE

REGISZTRÁLJON MOST!

A részletekért
olvassa be a
QR kódot!

